Öğrenme çıktısı: Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

Günlük Hayatımızda Gruplar

Ada'nın bir günü: Her durakta başka bir grup

Sabah: Aile grubu

Kimlerle: anne, baba, kardeşi Can
Rolü: çocuk, abla
Ortak amaç: birbirine destek olmak, huzurlu bir yuvada yaşamak

Gündüz: Okul grubu

Kimlerle: öğretmeni, sınıf arkadaşları
Rolü: öğrenci, sınıf başkanı
Ortak amaç: öğrenmek, birlikte başarılı olmak

Öğleden sonra: Voleybol takımı

Kimlerle: takım arkadaşları
Rolü: oyuncu
Ortak amaç: birlikte oynamak, takımca başarılı olmak

Akşam: Komşuluk grubu

Kimlerle: komşusu Zehra Teyze
Rolü: komşu
Ortak amaç: huzurlu yaşamak, zor günde yardımlaşmak

BUNU UNUTMA

Ada gün içinde **dört farklı grupta** yer aldı ve her grupta **farklı bir rol** üstlendi. Biz de öyleyiz.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Aynı kişi farklı gruplarda **farklı roller** üstlenir. Herkes rolünü yerine getirdiğinde grup **amacına daha kolay** ulaşır.

ÖNEMLİ

Doğduğumuz anda kendimizi bir grubun içinde buluruz. **İlk grubumuz ailemizdir.**

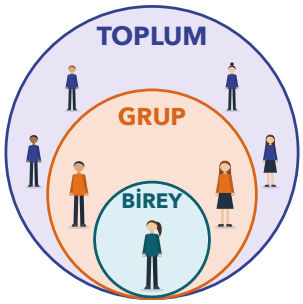
Sen de bir düşün

Ada'nın yer almadığı hangi gruplarda sen yer alıyorsun?

Ada'nın gününden ne öğrendik?

- İnsan gün içinde pek çok kişiyle iletişim kurar ve birden fazla grupta yer alır.
- Grubumuz değiştikçe rolümüz de değişir; okulda öğrenci olan kişi evde abla olabilir.
- Bazı gruplara doğuştan (aile, akraba), bazılarına sonradan (okul, takım, kulüp) katılırız.
- Her grup üyesi tecrübesi, becerisi ve bakış açısıyla gruba değer katar.
- Bir gruptaki insanları bir arada tutan şey, ortak amaç ve değerleridir.
- Birlikte yaşamak bize destek olur: öğreniriz, paylaşırız, zor zamanda yalnız kalmayız.
- Toplum, gruplar arasındaki uyum ve grupların birbirine desteğiyle varlığını sürdürür.
- Ortaokula geçince yeni gruplara katılır, yeni roller üstleniriz.

Grup Nedir?

BİREY
Toplumu oluşturan insanların her birine **birey** denir.

GRUP
Aralarında iş birliği ve dayanışma bulunan, ortak amaç ve değerlerle bir araya gelmiş insan topluluğudur.

TOPLUM
Birlikte yaşayan insanların ve grupların oluşturduğu büyük topluluktur.

BUNU UNUTMA

Hayatımızdaki ilk ve en önemli grup **ailedir**. Aynı anda birden fazla grupta yer alabiliriz.

Bir topluluğu grup yapan 6 özellik

- **Plan dâhilinde bir aradadırlar, rastlantıyla değil.**
- **Birliktelikleri uzun sürelidir.**
- **Ortak amaçları vardır.**

GRUP

- **Birbirini tanıyan insanlardan oluşur.**
- **İlişkilerinde süreklilik vardır.**
- **Birlikte çalışma ve yaşama isteği bulunur.**

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Grup içinde **iş birliği ve dayanışma** olduğunda işler kolaylaşır, üyeler birbirinden öğrenir, grup amacına daha kolay ulaşır. Birlik içinde çalışan gruplar **toplumu da güçlendirir**.

Grup örnekleri: Aile üyeleri • 5-A sınıfı • Voleybol takımı • Okul korosu • Oyun arkadaşları • Satranç kulübü

Grup mu, değil mi?

DİKKAT!

Durakta bekleyen yolcular aynı yerdedir ama **grup oluşturmaz**. Rastlantıyla bir aradadırlar, ortak bir planları yoktur.

Grup: voleybol takımı

Grup değil: duraktakiler

Gruplara nasıl katılırız?

Doğduğumuz anda kendimizi bir grubun içinde buluruz. Hayat boyunca farklı gruplarda, hatta aynı anda birkaç grupta yer alabiliriz.

- **Doğuştan:** aile, akraba
- **Sonradan:** okul, arkadaş, spor takımı, kulüp, sosyal sorumluluk grubu

ÖNEMLİ

Bir grupta üyelerin **görevleri farklı olabilir**. Bu görevleri yerine getirmek önemlidir.

Gruplar neden önemli?

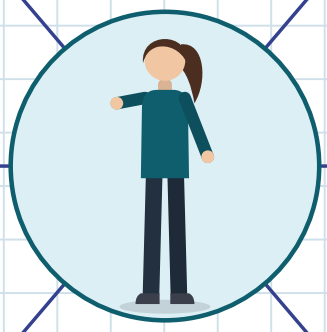
- Gruplar birbirini destekledikçe toplum ayakta kalır.
- Her üye deneyimi, becerisi ve bakış açısıyla gruba katkı sunar; üyeler birlikte gelişir.

Öğrenme çıktısı: Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

Rol Nedir?

ROL **Kişinin içinde bulunduğu grupta üstlendiği görevdir. Grubumuz değiştikçe rolümüz de değişir.**

Ada'nın rolleri

- **Ailede** çocuk, abla
- **Sınıfında** öğrenci, sınıf başkanı
- **Akrabaları arasında** torun, yeğen, kuzen
- **Voleybol takımında** oyuncu
- **Mahallesinde** komşu
- **Fidan grubunda** gönüllü

DİKKAT!

Rol gruptaki **görevimizdir**, grup ise **insan topluluğudur**. "Öğrenci" bir rol, "okul" ise bir gruptur.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Birçok grupta bulunduğumuzdan aynı anda **çok rolümüz** olur. Her rol hak ve sorumluluk getirir. Rollerimizi yerine getirdikçe gruptaki **düzen ve uyum** korunur.

Rollerin 3 özelliği

1 Aynı anda farklı rollerde olabiliriz.

Ada aynı gün içinde hem abla hem öğrenci hem de oyuncudur.

2 Rollerin bazısını doğuştan, bazısını sonradan kazanırız.

Doğuştan: çocuk, torun
Sonradan: öğrenci, takım oyuncusu

3 Bazı rollere isteğimiz dışında, bazılarına isteğimizle sahip oluruz.

İsteğimiz dışında: çocuk, torun
İsteğimizle: kulüp üyesi, gönüllü

Aynı kişi, farklı roller Selin Öğretmen: **okulda** öğretmen, **evde** anne, **apartmanda** komşu, **anne babasının yanında** çocuk.

Roller zamanla da değişebilir: İlkokul öğrencisi ortaokula geçince ortaokul öğrencisi olur, yeni gruplara katılabilir, yeni görevler üstlenebilir.

Grup, rol, hak ve sorumluluk nasıl bağlanır?

Grup	Rol	Hak	Sorumluluk
Aile	çocuk	Eğitim ihtiyaçlarının karşılanması	Ev işlerine yardımcı olmak
Okul	öğrenci	Derslere etkin şekilde katılabilmek	Ödevleri zamanında yapmak
Arkadaş grubu	oyun arkadaşı	Oyunlara katılmak	Oyunun kurallarına uymak

Hayatımızdaki Gruplar

Aile

Hayatımızdaki ilk ve en önemli gruptur. Genellikle anne, baba ve çocuklardan oluşur; toplumun temelidir.

Aile

Rollerimiz: çocuk, kardeş, abla/ağabey

Haklarımız

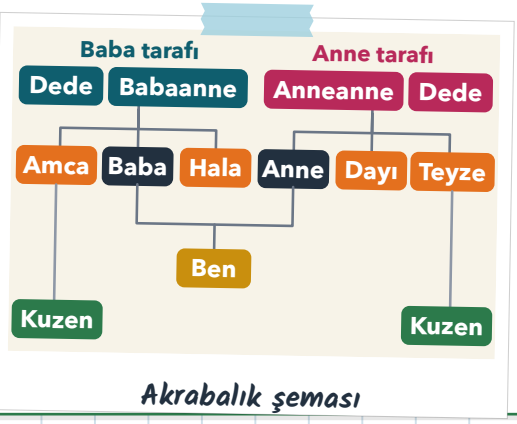
- Barınma, beslenme ve eğitim ihtiyaçlarımızın karşılanması
- Aile kararlarında görüşümüzü söylemek

Sorumluluklarımız

- Ev işlerine yardımcı olmak
- Odamızı temiz ve düzenli tutmak
- Aile büyüklerimize saygı göstermek

Akraba

Dede, babaanne, anneanne, amca, hala, teyze, dayı ve kuzenlerimizle kurduğumuz önemli gruptur.

Akrabalık şeması

Rollerimiz: torun, yeğen, kuzen

Haklarımız

- Sevgi ve ilgi görmek
- Zor zamanlarımızda destek görmek

Sorumluluklarımız

- Büyüklerimizi ziyaret etmek, hâllerini sormak
- Özel günlerde bir araya gelmeye özen göstermek
- Büyüklerimize saygılı davranmak

Arkadaş

Oyun, ders, sanat ve spor etkinliklerini paylaştığımız gruptur. Birlikte keyifli zaman geçiririz.

Arkadaşlar

Rollerimiz: oyun arkadaşı, sınıf arkadaşı, takım arkadaşı

Haklarımız

- Oyunlara ve etkinliklere katılmak
- Fikrimizi söylemek, saygı görmek

Sorumluluklarımız

- Oyunun kurallarına uymak
- Arkadaşlarımızın hakkına saygı göstermek

BUNU UNUTMA

Babanın erkek kardeşi **amca**, kız kardeşi **hala**; annenin erkek kardeşi **dayı**, kız kardeşi **teyzedir**. Onların çocukları **kuzenimizdir**.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Aile **toplumun temelidir**: Çocuk sevgiyi, saygıyı ve kültürel değerleri ilk olarak ailede öğrenir. Aile içindeki huzur ve dayanışma **toplumu da güçlendirir**.

Notlarım

Öğrenme çıktısı: Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

Hayatımızdaki Gruplar

Komşuluk

Evleri yakın kişilerin oluşturduğu, toplumda önemli yeri olan gruptur. Birbirini görmeye gider, zor günde yardımlaşırlar.

Komşular

Rollerimiz: komşu

Haklarımız
- Huzurlu ve rahat yaşamak
- İhtiyaç anında destek görmek

Sorumluluklarımız
- Komşumuzu rahatsız etmemek
- Ortak alanları temiz kullanmak
- Zor gününde yanında olmak

Okul

Günümüzün önemli bir bölümünü geçirdiğimiz gruptur. Burada öğrenir, öğretmen ve arkadaşlarımızla vakit geçirir, müzik ve resim gibi kulüplere katılırız.

Okul

Rollerimiz: öğrenci, sınıf başkanı, kulüp üyesi

Haklarımız
- Temiz ve sağlıklı ortamda öğrenim görmek
- Okulun bahçesinden, spor salonundan, laboratuvarından yararlanmak

Sorumluluklarımız
- Derse zamanında girmek
- Okul araç gereçlerine zarar vermemek

Sosyal Sorumluluk

Doğayı korumak, yaşamı iyileştirmek, yardımlaşıp dayanışmak için katılabileceğimiz gruptur.

Fidan dikimi

Rollerimiz: gönüllü, proje yöneticisi, kampanya sorumlusu

Haklarımız
- Fikrimizi özgürce söylemek
- Proje ve kampanyalarda görev almak

Sorumluluklarımız
- Aldığımız görevi zamanında yapmak
- Grup üyeleriyle iş birliği yapmak

İnancımız ve kültürümüzde komşuluk

"Komşusu açken tok yatan bizden değildir." (Hadisişerif)
Komşumuzun ihtiyacını gözetmek görevimizdir.
"Komşu komşunun külüne muhtaçtır." (Atasözü)
Komşular en küçük şeyde bile birbirine ihtiyaç duyabilir.
"Ev alma, komşu al." (Atasözü)
İyi bir komşu, güzel bir evden bile değerlidir.
"Komşu komşunun külüne muhtaçtır." (Atasözü)
Komşular en küçük şeyde bile birbirine muhtaçtır; yardımlaşmalıdır.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

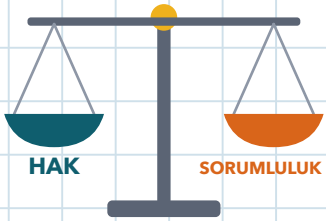
Komşular arasındaki yardımlaşma **toplumsal birliği güçlendirir**. Sosyal sorumluluk gruplarına katılan insanlar ise yaşadıkları çevreye **katkı sağlar**, bu da toplumu daha iyi hâle getirir.

Hak ve Sorumluluk

HAK

Yasalarla ve toplum tarafından bireylere tanınan yetki ve kazançlardır. Yani bir şeyi yapabilme ya da ondan yararlanabilme olanağımızdır.

Örnek: Ailemizde çocuk olarak eğitim alabilmemiz için ihtiyaçlarımızın karşılanması bir haktır.

SORUMLULUK

Yer aldığımız gruplardaki rollerimizin gereklerini yerine getirmektir.

Örnek: Öğrenci olarak ödevlerimizi zamanında yapmak bir sorumluluktur.

Okuldaki haklarımız

- Okulun işleyişi ve kuralları hakkında bilgilendirilmek
- Sınıf başkanlığı seçiminde aday olabilmek ve oy kullanabilmek
- Güvenli ve sağlıklı bir okul ortamında bulunmak
- Derslere etkin şekilde katılabilmek
- Sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmek
- Düşüncelerimizi özgürce ifade edebilmek

Okuldaki sorumluluklarımız

- Okula zamanında gelmek
- Ödevleri zamanında yapmak
- Okul ve sınıf eşyalarını korumak
- Nöbetlerde verilen görevleri yerine getirmek
- Bireysel farklılıklara saygı göstermek
- Okul kaynaklarını tasarruflu ve temiz kullanmak

DİKKAT!

Hak ile sorumluluğu karıştırma. Düşüncemizi söylemek **haktır**; odamızı temiz tutmak **sorumluluktur**.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Hak ve sorumluluk **birbirini tamamlar**. Herkes sorumluluğunu yerine getirirse başkalarının hakları korunur; grup düzenli işler, toplum güçlenir.

Her grubun kuralları var

Her grubun kendine ait kuralları vardır. Bu kurallara uymak, grubun her üyesi için bir sorumluluktur. Takım ve grup arkadaşlarıyla uyum içinde olmak da bunlardan biridir.

Benzer mi, farklı mı?

- **Benzer:** Düşüncemizi söylemek bir hak, başkalarının hakkına saygı göstermek bir sorumluluktur; ikisi de çocuk, öğrenci ve oyun arkadaşı rollerimizle ilgilidir.
- **Farklı:** Sınıf başkanlığına aday olmak ve nöbet tutmak öğrenci rolümüzle ilgilidir.

Sorumluluğumuzu yaparsak

Rolümüze uygun davrandığımızda o rolün sorumluluklarını yerine getirmiş oluruz. Böylece başarılı ve mutlu bireylerin olduğu bir toplumun oluşmasına katkı sağlarız.

Her hakkın bir sorumluluğu var

Hak:	Sağlıklı bir çevrede eğitim almak	Sağlıklı bir barınma imkânı	Oyunlara katılmak
Sorumluluk:	Araç ve gereçleri dikkatli kullanmak	Ev işlerinde aileye yardım etmek	Oyun oynarken kurallara uymak

Sosyalleşme

SOSYALLEŞME **Bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olma sürecidir.**

1. **Toplumun kültürel değerlerini öğrenir.**
2. **Kendine has beceriler edinir.**
3. **Topluma daha kolay uyum sağlar, daha mutlu olur.**
4. **Öz güveni artar.**
5. **Kendi kararlarını alır; ortak hareket eder, iş birliği yapar.**

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Grup etkinliklerine katılan birey **sosyalleşir**: öz güveni artar, iş birliği yapmayı öğrenir, topluma daha kolay uyum sağlar. Sosyalleşen bireyler toplumsal birliği **güçlendirir**.

Grupta görev almak: Okulda, spor takımlarında, müzik ve resim kulüplerinde, sosyal sorumluluk gruplarında görev almak sosyalleşmemize ve kişisel gelişimimize katkı sağlar.

Planlı Olmak

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Plan yapan öğrenci **sorumluluklarını aksatmamaya** çalışır, istek ve ihtiyaçlarına da zaman ayırır. Görevler çakışırsa önem ve zamana göre sıralar. Düzenli olmak **başarıya katkı** sağlar.

Görev ve sorumluluklarımızı yerine getirirken planlı hareket ederiz. Hangi işi hangi sırayla ve ne zaman yapacağımızı önceden belirleriz.

Zamanımızı planlarken istek ve ihtiyaçlarımızı düşünürüz:

- **Oyun oynama**
- **Ders çalışma**
- **Kitap okuma**
- **Uyuma**
- **Aile ve arkadaşlarla zaman geçirme**

Aklında kalsın

- Hayatımızdaki ilk grup ailemizdir.
- Aynı anda birden fazla grupta yer alır, birden fazla role sahip oluruz.
- Bir hak ya da sorumluluk birkaç rolümüzü ilgilendirebilir.
- Grubumuz değiştikçe rolümüz de değişir.
- Rollerimiz bize hem haklar hem de sorumluluklar kazandırır.
- Toplumun devamı, grupların dayanışmasına bağlıdır.

Notlarım

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. Bir insan aynı anda birden fazla grupta yer alabilir.
☐ 2. Durakta otobüs bekleyen ve birbirini tanımayan yolcular bir grup oluşturur.
☐ 3. Hayatımızdaki ilk grup okuldur.
☐ 4. Odamızı temiz tutmak bir haktır.
☐ 5. Sosyalleşen bireyin öz güveni artar.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Birey	☐	Rolümüzün gereklerini yerine getirmek
B) Grup	☐	Toplumu oluşturan insanların her biri
C) Rol	☐	Bireye tanınan yetki ve kazanç
D) Hak	☐	Kişinin grupta üstlendiği görev
E) Sorumluluk	☐	Ortak amaçlarla bir araya gelen, iş birliği yapan insan topluluğu

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **aile** **akraba** **komşuluk** **sosyal sorumluluk**

1. Toplumun temeli ..... grubudur.
2. Dede, hala ve kuzenlerimiz ..... grubunu oluşturur.
3. Evleri birbirine yakın kişiler ..... grubunda yer alır.
4. Doğayı korumak için ..... grubuna katılabiliriz.

D. Düşünelim, yorumlayalım

1. Sınıf başkanı Defne, cumartesi sabahı arkadaşlarıyla sınıf panosunu hazırlamaya söz vermiştir. Aynı saatte üyesi olduğu fidan dikme grubunun etkinliği vardır. Annesi de o sabah kardeşi Bora'ya göz kulak olmasını rica etmiştir.

a) Metne göre Defne'nin sahip olduğu rolleri yazınız.
b) Defne'nin sorumluluklarını yerine getirmek için nasıl bir yol izlemesi gerektiğini nedenleriyle açıklayınız.

2. Yusuf'un apartmanında oturan Nermin Hanım ameliyat olmuştur. Komşuları o iyileşene kadar sırayla yemek getirmiş, Nermin Hanım'ın torununun okula gidip gelmesine yardım etmiştir. Yusuf da onun market alışverişini yapmıştır.

a) Metindeki olay ile "Komşu komşunun külüne muhtaçtır." sözü arasında nasıl bir ilişki vardır?
b) Komşular birbirine destek olmasaydı apartmandaki yaşam ve toplumsal birlik bundan nasıl etkilenirdi? Yorumlayınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!